

A PROPÒSIT DE LA POSADA EN ESCENA DE L'OBRA LA NIT DE CARNAVAL DE KATHARINA BLUM

Per PERE DAUSSÀ

La primera vegada que vaig llegir l'obra de teatre d'Araceli Bruch, *La nit de Carnaval de Katharina Blum*, que està basada en la novel·la *L'honor perdut de Katharina Blum*, escrita per Heinrich Böll l'any 1974, tot un seguit de dones fortes, d'heroïnes teatrals, que d'alguna manera o d'altra havien transgredit les lleis socials del seu temps, es van passejar pel meu cervell. Des de la mítica *Antígona*, de Sòfocles, fins a la dama burgesa revolucionària Mariana Pineda de l'obra de Lorca *Las arrecogías del Beaterio de Santa María Egipcíaca*, de José Martín Recuerda, passant per la repressió de *La senyoreta Júlia*, de Strindberg, o la decisió de Nora Helmer a *La casa de nines* i la fortalesa d'*Hedda Gabler*, totes dues imaginades per Ibsen. Fins i tot la bel·licositat de Joana a *Jeanne d'Arc au Lûcher*, de Paul Claudel, o la més propera Joana d'Arc, amb la seva reivindicativa bondat, a *Santa Joana dels Escorxadors*, de Brecht, o el coratge de *Mare coratge i els seus fills* del mateix autor.

Més a prop de la nostra realitat, em va fer recordar la Caterina d'*El Cafè de la Marina*, de Sagarra, i la Cecília d'*Aigües encantades*, de Puig i Ferrer, però sobretot em va recordar les heroïnes de Guimerà: la Marta de *Terra baixa*, l'Àgata de *La Filla del mar* o la protagonista de *Maria Rosa* i, més concretament, l'Oriola de *La festa del blat*. Apassionada joveneta camperola, enamorada d'un anarquista que fuig de la ciutat i que esdevé víctima dels seus sentiments, quan entren en conflicte amb la societat que l'envolta.

Katharina Blum, en el seu aspecte humà i psicològic, es troba dins tota aquesta onada de personatges. Però en el seu vessant d'heroïna inaccessible, de difícil identificació per a l'espectador, la Blum —i això crec que la particularitza— es presenta a l'inrevés: una dona qualsevol, sense cap desig per sobresortir, que es veu forçada pels esdeveniments a "representar" fins a les últimes conseqüències el paper d'heroïna. La seva decisió motiva el desencadenament d'un seguit de fets, que evidencien la feblesa d'una societat aparentment tranquil·la, en què els éssers que practiquen una quotidiana —germànica en aquest cas— disciplina, no cal que s'adonin de res del que passa. Societat que es va desvetllant a poc a poc a mesura que es desenvolupa l'acció dramàtica i que es presenta davant l'espectador com a veritable protagonista.

La posada en escena pretén, precisament, trobar l'equilibri entre aquests dos protagonismes: Katharina i la societat de Katharina, respectant

d'aquesta manera les dues motivacions que Heinrich Böll va tenir en escriure la novel·la. D'una banda, el fet de donar resposta a les agressions de què va ser objecte arran de la publicació d'un article seu al diari, en què justificava, en part, l'acció d'un grup radical, la banda Baader Meinhof. I de l'altra, la trista experiència personal viscuda amb l'allau d'amenaçes i articles en contra d'ell i la seva tasca que el van influir fins al punt que durant uns anys va deixar d'escriure.

El plantejament del muntatge està dividit en escenes curtes, interrompudes per accions de coreografia i cançons. L'espectador, després de cada fragment, té temps per raonar el que ha vist. No arriba a una identificació del tot subjectiva amb la protagonista i pot analitzar més objectivament tot el conflicte, sense apassionaments. La interpretació, d'acord amb aquesta finalitat, es farà de manera que els actors també seran espectadors de l'acció dramàtica, que té lloc en un mateix espai, amb elements escenogràfics transformables.